

В статье исследована система стимулирования научной и инновационной деятельности студентов медсестринских факультетов университетов Канады. Показаны формы и особенности организации профессиональной научной подготовки медицинских сестёр в университетах Канады. Определены педагогические факторы, которые влияют на развитие научной деятельности студентов.

Ключевые слова: научно-исследовательская деятельность, профессиональная подготовка медицинских сестёр, интерактивные методы, контекстуальное обучение, принципы научной организации.

The article deals with system of scientific and innovation activity stimulation forms in nursing faculties at universities of Canada. The forms and peculiarities of professional scientific training organization are presented. Main educational factors that affect scientific activity development are observed.

Keywords: research and development activity, professional nursing training, context based studying, interactive methods, research organization principals.

УДК 378 (292.9)

Л.В. Мовчан
м. Умань, Україна

ІНТЕГРАЦІЯ АВСТРАЛІЇ У МІЖНАРОДНИЙ ОСВІТНІЙ ПРОСТІР

Постановка проблеми. Освіта та професійна підготовка є фундаментом людського розвитку та прогресу суспільства. Вони також виступають гарантом індивідуального розвитку, плекають інтелектуальний, духовний і виробничий потенціал суспільства. Розвиток держави, структурні перетворення на мікро- і макроекономічному рівнях повинен гармонійно поєднуватися з реформою освіти та професійною підготовкою для того, щоб задовольнити потреби і прагнення людей, особливо молоді, встановити нову систему цінностей, відповідати запитам людства щодо змін у сфері роботи як в громадському, так і у приватному секторах.

Аналіз попередніх досліджень. Серед українських дослідників, які безпосередньо займалися вивченням професійної освіти за кордоном, слід назвати Т. Десятова, Л. Пуховську, Н. Абашкіну, Н. Бідюк, А. Сбруєву, А. Василюк, К. Корсака, Н. Яковець, Р. Пахоцінського, Б. Фульфсона, В. Борисова, П. Сікорського, О. Джуринаського, Є. Бражника та ін. учених. У сучасних умовах набуло актуальності вивчення впливу глобалізаційних процесів на розвиток освіти, що знайшло відображення в працях Л. Гур'євої, І. Зязюн, В. Кременя, М. Згуровського, Н. Ничкало, А. Кузьмінського, С. Сисоєвої. Безпосередньо розвитком професійної освіти в Австралії займалися С. Мюррей-Сміт, Г. Джиліан, І. Річардсон.

Метою даної статті є визначити основні пріоритети розвитку вищої освіти Австралії.

Виклад основного матеріалу. На думку А. Сбруєвої важливим чинником розвитку освітніх систем у окремих країнах та геополітичних регіонах світу у 90-х рр. XX ст. є глобалізація.

Глобалізація та кардинальні технологічні інновації впливають як на життя окремих людей, так і на життя цілих країн. Глобальна конкуренція, комунікаційні мережі, швидкі інвестиційні потоки та технологічні інновації принесли успіх окремим підприємствам і водночас – зростання нерівності, збідніння значній частині суспільства (Матеріали V Міжнародної конференції з освіти дорослих. Гамбург, 1997).

Поняття «глобалізація» вживають і для позначення процесів модернізації всіх сфер життя людства, що мають позитивні наслідки: економічний і соціальний прогрес, технологічні інновації, різноманіття товарів і послуг, величезні інформаційні можливості, зростання якості життя, більша свобода задоволення культурних потреб [2, с.32,35].

Сбруєва вказує на те, що нова парадигма освіти спрямована на формування здатності отримувати роботу та її успішно виконувати (employability). Така здатність як інтегрована якість особистості включає:

– інтелектуальні навички діагностування явищ і процесів, їх аналізу; інноваційної діяльності, самоосвіти;

- навички спілкування, прийняття рішень, адаптації у колективі, колективної роботи, позитивної конструктивної поведінки;
- професійні знання та навички фундаментального характеру, що можуть стати основою для забезпечення професійної мобільності;
- підприємницькі навички, що включають ініціативу, творче ставлення до своєї роботи, здатність до осмислення перспектив її розвитку, прорахування ризиків у прийнятті рішень, розуміння законів бізнесу [2, с.129-130].

У свою чергу Дж. Халак виділяє такі фактори, які впливають на розвиток освіти:

1. Глобалізація і регіоналізація. У 80-ті роки з особливою силою проявилися дві важливі тенденції: з одного боку – глобалізація і, як наслідок, необхідність заходів з підвищення якості освіти з метою підготовки кваліфікованої робочої сили, яка здатна протистояти конкуренції на міжнародному рівні; з другого – регіоналізація, яка з'явилася внаслідок створення об'єднання країн (Європейський Союз, MERCOSUR – в Латинській Америці, SADAC – в країнах Південної Африки тощо) і поділу сфер впливу на національному і міжнародному рівнях, і яка змушує підвищувати якість і приймати найвищі стандарти і «норми» в конкретному географічному регіоні.

2. Децентралізація управління: поступова зміна методів організації освіти, що призвело до розповсюдження в багатьох країнах механізмів, які регулюють управління і фінансування освіти. На практиці децентралізація, яка може розглядатися як політичний засіб, у багатьох країнах стає самоціллю [3].

Довготривала політика Європи була спрямована на інтернаціоналізацію та європонізацію. Концепція глобалізації ввійшла в політичну концепцію вищої освіти в другій половині 1990-х років на початку 2000р. Термін «глобалізація» поступово набуває певного визначення, політичного значення та використання. По-перше, обговорення глобалізації прирівнювалося до поширеної ролі нових технологій, включаючи міжкордонну доставку електроніки. По-друге, в цей період з'являється термін «knowledge economy» - економіка знань. Сама концепція була задіяна ще в 1860-х роках, яка наголошувала на важливості знань у створенні економічного росту та глобального суперництва. По-третє, це була відновлена політика, яка наголошувала на необхідності розширити участь у вищій освіті, впливаючи не лише на економіку знань, а й на демографічний фактор у деяких країнах, де закордонна освіта буде одночасно різноманітним видом вищої освіти протягом життя для населення.

Австралійський науковець П. Скот (P. Scott) вважає, що не всі університети є міжнародними, але всі вони є предметом того самого процесу глобалізації – частково як об'єкти, іноді як свідки цього процесу, а також суб'єкти чи ключові агенти глобалізації [6, с.122].

Доктор Саймон Марґінсон (Dr.Simon Marginson), професор університету Мельбурна, та Доктор Марійк ван дер Венде (Dr.Marijk van der Wende), професор університету Твента – зауважують, що економічна та культурна глобалізація увійшли в нову еру розвитку вищої освіти. Вища освіта завжди була відкритіша в міжнародному сенсі ніж будь-який інший сектор завдяки своєму зануренню в знання, котрі ніколи не виказували повагу до юридичних кордонів. У глобальному значенні економіки вищі навчальні заклади значно важливіші, ніж колись, у якості посередника серед великої кількості міждержавних відношень і тривалим глобальним потоком людей, інформації, знань, технологій, продукції та фінансовим капіталом.

Вони виділяють такі основні тенденції:

- ріст мобільності людей, ідей, закладів і грошей у вищій освіті;
- вибуховий ефект накопичення інформації у відкритому джерелі знань;
- поширення і конкурентоспроможність ринку серед іноземних студентів;
- додаткові стратегії збереження глобальних і локальних переваг;
- збільшення можливостей дослідження в сфері інновацій;
- зріст нової освітньої сили [5, с. 46].

Доктор Марійк ван дер Венде (Dr. Marijk van der Wende) схиляється до думки, що ключовим питанням вищої освіти є європонізація і вказує на 3 основні тенденції:

- ріст міжнародної мобільності людей та ідей;
- міжнародна співпраця між країнами Євросоюзу в економічній, культурній та соціальній діяльності;
- чітка відповідальність перед всією європейською зоною вищої освіти, щоб полегшити міжнародну діяльність у Європі.

Таким чином, міжнародна співпраця у вищій освіті посилить глобальне суперництво Європи в цілому [7].

Для розвитку вищої освіти істотне значення має так званий Болонський процес, що розпочався в Європі в 1968 році, та тільки в 1988-му був письмово оформлений у Болоньї у вигляді Великої Хартії Університетів, підписаний ректорами, які зібралися з приводу святкування 900-ї річниці найстарішого в Європі навчального закладу.

Основна мета Сорбонської (1998) та Болонської (1999) декларацій – сприйняття гармонізації «архітектури» європейської системи вищої освіти та розбудові єдиного наукового освітнього простору. У них наголошується на забезпеченні мобільності студентів і викладачів, прозорості і зрозумілості освітянських систем, що складаються з двох основних циклів: наприклад, ліценціату у Франції (мінімум 3 роки навчання після 12-річної середньої освіти) і магістратури (ще 2 роки навчання). Рекомендовано застосувати в університетах кредити і семестри на зразок Європейської системи трансферу кредитів (ECTS), що дає змогу зараховувати засвоєний матеріал студентам незалежно від місця навчання в університетах країн Європи.

Ключова роль університетів у розвитку Європейського виміру вищої освіти наголошувалася в комюніке Празького (19 травня 2001р.) і Берлінського (19 вересня 2003р.) самітів європейських міністрів освіти. Визначивши завершення розбудови європейського простору у сфері вищої освіти до 2010 року, країни-учасниці Болонського процесу залучили до активної участі в ньому ректорів-членів нової Асоціації Європейського університету і національних об'єднань студентів у Європі.

Зусилля міністрів і ректорів вищих навчальних закладів зосереджені на таких основних проблемах:

- розроблення й прийняття системи кваліфікацій, яка була б визнана усіма і зробила університетські дипломи більш прозорими та зрозумілими;
- введення університетських курсів (навчальних планів), зорієнтованих на перший трирічний цикл;
- введення системи акумуляції й трансферу європейських навчальних кредитів, наближеної до ECTS (Європейської системи трансферу кредитів);
- сприйняття мобільності студентів, викладачів, дослідників, а також адмінперсоналу;
- здійснення спільних заходів, спрямованих на забезпечення оцінювання (визнання) якості навчання;
- посилення європейського виміру вищої освіти, змісту університетських курсів, гуманістичної спрямованості фундаментальних і спеціальних дисциплін [1].

Болонський процес мав ґрунтовний вплив на глобальний розвиток вищої освіти у багатьох частинах світу, включаючи Азію та Австралію. Австралії необхідно знати як краще відповідати глобальному розвитку власної системи освіти, щоб продовжувати бути на високому рівні та відповідати міжнародним стандартам і вимогам. Для того, щоб розглянути свою систему освіти з точки зору Болонського процесу, в квітні 2006 р. уряд Австралії видав документ «Болонський процес і Австралія: наступні кроки...». Міністр освіти, науки та навчання мав на меті спонукати освітян до обговорення даної тематики. Це перший крок до дорадчого процесу, викликаного Болонським процесом, який відкриває можливості великої мобільності студентів, надає більші можливості розпізнання кваліфікацій, покращує успіх та репутацію Австралії як країни, що забезпечує освіту світового класу [8].

Міністр освіти Австралії наголосив, що уряд прагне, щоб вища освіта стала сильним, міцним, різноманітним і високоякісним сектором, що відіграє життєво важливу роль в економічному, культурному та соціальному розвитку країни. Майбутнє вищої освіти країни повинно розглядатися в ширшому міжнародному контексті. Вища освіта Австралії повинна бути пліч-о-пліч з міжнародним розвитком, щоб запевнити всіх, що її навчальні заклади залишаються серед сильних найкращих світових навчальних закладів і її випускники – це досвідчені фахівці світового рівня.

У країні проводилися мультинаціональні та мультирегіональні форуми з основних питань вищої освіти, а саме: збільшення доступності й якості освіти, гармонізація підходів для полегшення руху, збільшення мобільної досвідченої робочої сили.

У документі наголошувалося, що Болонський процес – це важливий процес, який привертає значну увагу не лише Європи, а й інших країн світу. Він дає виклик і можливість Австралійським відносинам з Європою так само як з Азією і спонукає до розвитку всебічного діалогу з партнерами світу про майбутній розвиток вищої освіти. 18 квітня 2007р. Міністр Австралії та представник освіти Європейського Союзу підписали сумісну декларацію про підсилення освітніх зв'язків між двома союзами для більш стрімкої співпраці двох освітніх систем [9].

Стратегія інтернаціоналізації вищої освіти в Австралії нині може бути визнаною як одна з найбільш успішних стратегій. Необхідно відзначити, що рішення про пріоритетність засвоєння міжнародного ринку освітніх послуг є результатом двохстороннього процесу, з ініціативи університетів та Співдружності.

Згідно з всесвітньою доповіддю з освіти ЮНЕСКО, Австралія знаходиться на 5-му місці в світі стосовно кількості іноземних студентів. У 2004 р. ця доля склала 14% (для порівняння: в Австрії – 13%, Великобританії та Германії – 10%, Франції – 8%, США – 4%). Необхідно відзначити велику роль закордонних філіалів у цьому процесі, кількість студентів, які там навчалися становила в 2002р. більше 50 тис. Нині освіта знаходиться на 8-му місці серед основних експортних галузей австралійської економіки. Розширення експорту освітніх послуг є основним предметом діяльності «Міжнародної програми розвитку освіти».

У 2003 році був виданий Закон про підтримку вищої освіти, де основними питаннями були: підтримка системи вищої освіти; підтримка визначених цілей університетів, а саме: освіта людей із слабкими розумовими здібностями, створення умов для поглиблення знань; поглиблення базових знань і посилення вкладу у науково-дослідну роботу вищих навчальних закладів для розвитку національної економіки Австралії та міжнародної конкурентоспроможності; заохочення та підтримка студентів, які хочуть здобути вищу освіту.

Кожна держава визначає для себе пріоритетні шляхи розвитку вищої освіти. Австралія також ставить перед собою певні цілі, опираючись на 4 основні принципи:

- стійкість, виживання – покращити управління, відповідне забезпечення та цінову гнучкість;
- якість – стимули для виконання та обліку;
- справедливість – збільшити кількість місць для студентів, збільшити можливість позички;
- різноманітність.

Висновки. Отже, основна задача австралійської вищої освіти – це використовувати сильну сторону системи (високий науковий потенціал вищих навчальних закладів і їх інтеграція в міжнародний освітній простір) для вирішення проблем, які залишаються невирішеними протягом 20 років.

Система вищої освіти в Австралії – це основний внесок у майбутнє країни, що відіграє суттєву роль у інтелектуальному, економічному та соціальному розвитку країни. Сектор вищої освіти навчає майбутніх фахівців, формує майбутніх керівників, гарантує робочі місця, веде економіку до успіху, спонукає до культурних і торгівельних зв'язків між країнами. Цей сектор відіграє ключову роль у розвитку знань та інновацій, що створюють економічно-здорову основу для держави.

Література:

1. Крючков Г. Болонський процес як гармонізація європейської системи вищої освіти/ Г. Крючков// Іноземні мови в навчальних закладах. – 2004. – Січень – березень – с. 4 – 8
2. Сбруєва А.А. Порівняльна педагогіка: Навч. посібник. – Суми: Редакційно-видав. Відділ СДПУ, 1999. – 300с.
3. Халлак, Дж. Политика в области образования и содержание обучения в развивающихся странах / Дж. Халлак // Перспективы: сравнительные исследования в области образования. — 2001. — № 2. — С. 5—20.
4. Directorate for education/ Globalization and Higher Education. – by prof. Dr. Simon Marginson (University of Melbourne) and prof. Dr. Marijk van der Wende (University of Twente). – Education Working Paper №8. – 06. – July. – 2007. – Eng. – Or. Engl. – 85p.)
5. Scott, P. (1998) «Massification, Internationalization and Globalization», in P.Scott (ed), The Globalization of Higher Education, The Society for Research into Higher Education (Open University Press, Buckingham, pp.108-129.)
6. Wende, M.C. van der (2004), «Introduction», M.C. van der Wende (eds.), On Cooperation and Competition. National and European Policies for Internationalization of Higher Education, HCA Papers on International Cooperation, Lemmens, Bonn.
7. Режим доступу - [www. Dest.gov.au/sectors/higher_education/publications_resources/profiles/Bologn_Process_and_Australia.htm](http://www.Dest.gov.au/sectors/higher_education/publications_resources/profiles/Bologn_Process_and_Australia.htm)
8. Режим доступу - www.delous.ec.europa.eu/education/cooperation/JointDeclarationOnEducation

В статті розглядаються основні тенденції розвитку освіти в Європі та Австралії. Визначаються головні фактори впливу на розвиток освіти, а саме: глобалізація, децентралізація управління, інтеграція, Болонський процес. Встановлено, що основне завдання австралійської вищої освіти на сьогодні – це інтеграція у міжнародний освітній простір.

Ключові слова: вища освіта, інтеграція, глобалізація, Болонський процес.

В статье рассматриваются основные тенденции развития образования в Европе и Австралии. В статье приводятся главные факторы влияния на развитие образования, а именно: глобализация, интеграция, децентрализация управления, Болонский процесс. Было определено, что основная задача высшего образования Австралии – это интеграция в международное образовательное пространство.

Ключевые слова: высшее образование, интеграция, глобализация, Болонский процесс.

The main trends of educational development in Europe and Australia is analyzed in the article. The main factors of influence on the development of education, such as globalization, decentralization of management, integration and Bologna process are given. It's determined that principle target of Australian higher education is the integration to international educational environment.

Keywords: higher education, integration, globalization, Bologna process.